PROGRAM NAUCZANIA JĘZYKA ANGIELSKIEGO DLA PRZEDZKOLI I KLAS ZEROWYCH

ZGODNY Z PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ Z 14 LUTEGO 2017

Autorki: Mariola Bogucka, Dorota Łoś
Pearson Central Europe

Poniższy program został dopasowany do nauczania w klasach zerowych
Program realizowany jest poprzez podręcznik New English Adventure Starter

Czas realizacji programu

Niniejszy program przewidziany jest na dwa spotkania w tygodniu. Długość poszczególnych zajęć - 30 minut .

Zgodnie z zapisami podstawy programowej w części **Warunki i sposób realizacji** przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym odbywa się w formie zabawy, w ramach programu wychowania przedszkolnego. Nauczyciel powinien wykorzystywać naturalne sytuacje, które pojawiają się w trakcie swobodnej zabawy z dziećmi. Może wtedy formułować bardzo proste polecenia w języku obcym. Ma też możliwość włączenia do zajęć rymowanek lub wierszyków i piosenek oraz materiałów audiowizualnych w języku obcym (patrz: punkt 10).

CELE NAUCZANIA

Cele kształcenia – wymagania ogólne

Nadrzędnym celem wychowania przedszkolnego jest „wspieranie wielokierunkowej aktywności dziecka poprzez organizację warunków sprzyjających nabywaniu doświadczeń w fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym obszarze jego rozwoju". (Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 – załącznik nr 1). Zgodnie z założeniami podstawy programowej cele wychowania przedszkolnego powinny być realizowane we wszystkich obszarach edukacyjnych przedszkola. Tabela 1 ilustruje, jak cele i treści wychowania przedszkolnego są rozwijane na lekcjach języka angielskiego.

Tabela 1. Zintegrowany rozwój celów wychowania przedszkolnego na zajęciach języka angielskiego

lp.	Wybrane cele wychowania przedszkolnego	Działania stosowane na zajęciach języka angielskiego	Przykłady ćwiczeń
1.	Wspieranie samodzielnej dziecięcej eksploracji świata, dobór treści adekwatnych do poziomu rozwoju dziecka, jego możliwości percepcyjnych, wyobrażeń i rozumowania, z poszanowaniem indywidualnych potrzeb i zainteresowań.	rozwijanie sprawności mówienia, słuchania, zabawy ze słowami, stymulowanie komunikacji niewerbalnej i werbalnej, uwrażliwianie na język obcy i ojczysty, rozwijanie inteligencji językowej	słuchanie i śpiewanie piosenki-powitania, np. *Hello Mickey*
2.	Przygotowywanie do rozumienia emocji, uczuć własnych i innych ludzi z wykorzystaniem naturalnych sytuacji, pojawiających się w przedszkolu oraz sytuacji zadaniowych, uwzględniających treści adekwatne do intelektualnych możliwości i oczekiwań rozwojowych dzieci.	refleksja nad zachowaniami bohaterów historyjek i bajek, omówienie znaczenia opowiadań z morałem	słuchanie opowiadań
3.	Systematyczne wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie poziomu umożliwiającego podjęcie nauki w szkole.	wystawienie dzieci na kontakt z językiem obcym, stymulowanie inteligentnego zgadywania sensu wypowiedzi w języku obcym, pokonanie niepewności i poradzenie sobie z „obcością", przedstawienia w języku obcym	oglądanie materiałów DVD w wersji oryginalnej, ograniczanie użycia języka ojczystego na lekcjach języka angielskiego
4.	Wzmacnianie poczucia wartości, indywidualność, oryginalność dziecka oraz potrzeby tworzenia relacji osobowych i uczestnictwa w grupie.	stymulowanie komunikacji niewerbalnej i werbalnej w społeczności dzieci, praca w zespołach	zabawy typu *role play*

5.	Zapewnienie prawidłowej organizacji warunków sprzyjających nabywaniu przez dzieci doświadczeń, które umożliwią im ciągłość procesów adaptacji oraz pomoc dzieciom rozwijającym się w sposób nieharmonijny, wolniejszy lub przyspieszony.	praca w parach, zespołach, techniki dramowe, stymulowanie współpracy oraz przyjaznego współzawodnictwa podczas zabaw i gier edukacyjnych, wspólne rozwiązywanie zadań językowych	zabawa *musical chairs*
6.	Tworzenie sytuacji sprzyjających rozwojowi nawyków i zachowań prowadzących do samodzielności, dbania o zdrowie, sprawność ruchową i bezpieczeństwo.	gry i zabawy ruchowe, stosowanie metod TPR *(Total Physical Response)*	piosenka *Head and shoulders*

7.	Tworzenie warunków umożliwiających bezpieczną, samodzielną eksplorację elementów techniki w otoczeniu, konstruowania, majsterkowania, planowania i podejmowania intencjonalnego działania, prezentowania wytworów swojej pracy.	wykorzystanie materiałów wizualnych, przedmiotów z otoczenia dziecka, rysowanie, wyrabianie spostrzegawczości, zapoznanie dzieci ze światem ich rówieśników z innych krajów	poznanie innych zwyczajów i świąt, np. *Christmas in Britain*
8.	Tworzenie sytuacji edukacyjnych budujących wrażliwość dziecka, w tym wrażliwość estetyczną, w odniesieniu do wielu sfer aktywności człowieka: mowy, zachowania, ruchu, środowiska, ubioru, muzyki, tańca, śpiewu, teatru, plastyki.	śpiewanie, klaskanie, zabawy rytmiczne, rymowanki, teatrzyk, pantomima, rysowanie, malowanie, inne formy prac plastycznych	rymowanka *Animal chant,* wyklejanka *My super animal,* odgrywanie historyjek
9.	Kreowanie (…) sytuacji prowadzących do poznania przez dziecko wartości i norm społecznych, których źródłem jest rodzina, grupa w przedszkolu, inne dorosłe osoby, w tym osoby starsze, oraz rozwijania zachowań wynikających z wartości możliwych do zrozumienia na tym etapie rozwoju.	kształtowanie postawy zaciekawienia innym językiem i kulturą, tolerancja, stymulowanie refleksji nad tożsamością Polaka z perspektywy europejskiej	piosenki okolicznościowe, np. „Sto lat" i *Happy Birthday*
10.	Tworzenie warunków umożliwiających dzieciom swobodny rozwój, zabawę i odpoczynek w poczuciu bezpieczeństwa.	praca nad pozytywnym nastawieniem do nauki języka obcego, dawanie dzieciom poczucia przyjemności słuchania i posługiwania się angielskim, osłuchanie z angielskim, budowanie fundamentów wiedzy i podstawowych umiejętności językowych, zastosowanie nowoczesnych technik, np. praca z komputerem, tablicą interaktywną	Zapoznanie z podstawowym słownictwem dotyczącym najbliższego świata dziecka, np. *My favourite toys,* zapoznanie z podstawowymi strukturami pozwalającymi na komunikację w języku obcym

Cele kształcenia – wymagania szczegółowe

Wiadomości i umiejętności, które uczeń zdobywa w przedszkolu, opisane są – zgodnie z ideą europejskiej struktury kwalifikacji – w języku efektów kształcenia. Efekty kształcenia określają, co przeciętnie zdolne dziecko powinno wiedzieć i jakie umiejętności powinno posiadać na zakończenie każdego etapu edukacyjnego.

Opracowując cele szczegółowe, pragniemy podkreślić, że poziom stawianych wymagań musi być dostosowany do możliwości dzieci. Zbyt trudne zadania wzbudzą w dzieciach poczucie frustracji, a zbyt łatwe – uczucie znużenia.

Nowoczesne nauczanie dzieci języka obcego wykorzystuje w pełni wiedzę na temat akwizycji języka ojczystego, stąd powszechna akceptacja nadrzędnej roli rozumienia ze słuchu oraz respektowanie **okresu ciszy** *(silent period),* czyli niezmuszanie dzieci do mówienia. Długość okresu ciszy w dużym stopniu uzależniona jest od indywidualnych predyspozycji dziecka. W tym czasie dzieci oswajają się językiem angielskim, a my rozbudzamy ich zainteresowanie inną kulturą.
Materiały dydaktyczne oraz wskazówki metodyczne uwzględniają kształcenie wszystkich sprawności językowych, jednak szczególny nacisk kładziemy na rozwój sprawności rozumienia ze słuchu i mówienia. Sprawność czytania i pisania w języku obcym na tym etapie nie jest zalecana.

W znowelizowanej podstawie programowej (punkt 16) uszczegółowiono cele, jakie dziecko kończące przedszkole i rozpoczynające naukę w szkole powinno osiągnąć w ramach przygotowania do posługiwania się językiem obcym.
Dziecko przygotowane do podjęcia nauki w szkole:
a) rozumie bardzo proste polecenia w języku obcym nowożytnym i reaguje na nie;
b) uczestniczy w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych;
c) używa wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności;
d) powtarza rymowanki i proste wierszyki, śpiewa piosenki w grupie;
e) rozumie ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami (patrz: Osiągnięcia dziecka na koniec wychowania przedszkolnego).

Rozwijanie sprawności słuchania oparte jest na stopniowym osłuchaniu się z poleceniami nauczyciela. Na tym etapie wymagamy od ucznia przede wszystkim właściwej niewerbalnej reakcji na polecenia. W kształtowaniu umiejętności komunikacji niezmiernie ważne jest konsekwentne używanie języka angielskiego przez nauczyciela, gdy ten wita się z dziećmi, chwali je oraz wydaje polecenia. Język klasowych instrukcji, wspierany odpowiednim gestem, stanowi podstawę rzeczywistej komunikacji w klasie (patrz sekcja 6.1. „Angielski przez angielski").

Stopniowo coraz bardziej wzbogacany jest zakres prezentowanego języka. Słuchanie różnych tekstów: piosenek, krótkich bajek lub scenek ilustrowanych historyjkami obrazkowymi wymaga od ucznia jedynie **zrozumienia ogólnego sensu** tekstu *(listening for the gist)* oraz odpowiedniej reakcji na zadane proste pytania - niewerbalnej (na początku) i werbalnej (w późniejszym okresie). Najistotniejszymi elementami lekcji w przedszkolu są wierszyki, rymowanki oraz piosenki, których dzieci się uczą i które regularnie powtarzają z właściwą sobie spontanicznością i radością. Dzięki bajkom i historyjkom z kolei lekcje wzbogacane są elementami świata fantazji.

Rozwijanie sprawności mówienia polega na wyrabianiu poprawnej wymowy i intonacji w języku angielskim. Pierwszy etap to powtarzanie chóralne i indywidualne, następnie zachęcanie dzieci do krótkiej wymiany werbalnej na podstawie języka rytuałów klasowych, czyli **stałe zwroty językowe** *(formulaic chunks)* (patrz sekcja 6.1. „Angielski przez angielski"). Zachęcamy dzieci do samodzielnego powtarzania, następnie nazywania przedmiotów i obrazków oraz śpiewania znanych piosenek.

TREŚCI NAUCZANIA

Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym powinno być włączone w różne działania realizowane w ramach programu wychowania przedszkolnego i powinno odbywać się przede wszystkim w formie zabawy.
Oczekuje się, że dzieci nabędą umiejętności społecznych, rozwiną się intelektualnie, uzyskają wsparcie przy rozwoju mowy w języku ojczystym, a także – w ramach wychowania przez sztukę – nauczą się posługiwać mową, gestem, mimiką i ruchem.

Zakres tematyczny

Punktem wyjścia do opracowania zakresu tematycznego materiału językowego są zainteresowania dziecka, a te na etapie nauczania przedszkolnego obejmują szczególnie środowisko bliskie dziecku oraz świat fantazji, baśni, bajek. Zakres tematyczny „rośnie" wraz z dziećmi i stopniowo obejmuje coraz szersze kręgi.

Sytuacje i funkcje komunikacyjne

- witanie się;
- przedstawianie siebie i innych;
- wyrażanie swoich upodobań i zainteresowań;
- opisywanie wyglądu i cech osób;
- przedstawianie swojej rodziny;
- opisywanie cech przedmiotów (wielkość, kolor, kształt);
- określanie posiadania i przynależności;
- nazywanie i opisywanie zabawek, przyborów szkolnych;
- nazywanie i opisywanie zwierząt;
- nazywanie produktów żywnościowych i posiłków;
- nazywanie i opisywanie świąt i zwyczajów;
- składanie życzeń świątecznych i okolicznościowych.

Materiał leksykalny

Zakres materiału leksykalnego wyznaczany jest przez **tematy** *(topics).* Nowe słowa wprowadzane są w grupie leksykalnej, a ich liczba zwykle ograniczona do kilku w każdym rozdziale. Prezentacja nowego słownictwa następuje na podstawie historyjki, scenki, rymowanki lub piosenki. Sposób prezentacji, a następnie utrwalania jest zróżnicowany, aby jednocześnie rozwijać umiejętność uczenia się:

- odgadywania znaczenia słów w kontekście;
- kojarzenia znaczeń przeciwstawnych lub innych relacji semantycznych;
- łączenia znaczenia słów z gestami, obrazkami lub konkretnymi przedmiotami;
- klasyfikowania według kategorii pojęciowych.

Istotnym elementem nauczania słownictwa są karty obrazkowe *(flashcards)* oraz **plakaty** *(posters).*

Podany poniżej zestaw grup leksykalnych dotyczy wszystkich przedszkolnych grup wiekowych:

- kolory;
- zwierzęta;
- zabawki;
- przybory szkolne;
- wyposażenie sali;
- członkowie rodziny;
- części ciała ;
- produkty żywnościowe;
- stany emocjonalne i uczucia;
- przyjęcia urodzinowe i inne uroczystości i święta;
- świat magii i fantazji;
- świat baśni i legend;
- liczby 1-10.

Struktury i kategorie gramatyczne

W nauczaniu gramatyki na etapie przedszkolnym główny nacisk kładziemy na **przyswajanie struktur, a nie na bezpośrednie wyjaśnianie reguł gramatycznych** *(implicit grammar teaching).*

Podany poniżej zestaw struktur i kategorii gramatycznych :

- zdania oznajmujące, przeczące i pytania z czasownikiem *to be*
- zdania oznajmujące, przeczące i pytania z czasownikiem *to have/have got*
- zdania z podmiotem pozornym *It's cold.*
- pytania szczegółowe
- Kategorie gramatyczne:

- rzeczownik

nazwy własne i pospolite *Tom, house*

liczba pojedyncza i mnoga *boy-boys, apple-apples*
forma podmiotu *I* forma dopełnienia *me*

- przymiotnik

określenie koloru *red,* kształtu *triangle,* wielkości *big,* stanu *cold*
określenie dzierżawcze *my*

- liczebnik

liczebniki główne 1-10

- czasownik

to be
to have/have got
upodobania *I like English. I like swimming,*
tryb rozkazujący *Sit down! Don't jump!*

Metody nauczania

Metoda Reagowania Całym Ciałem (TPR)

Metoda Reagowania Całym Ciałem (TPR - *Total Physical Response),* szczególnie ważna przy nauczaniu małych dzieci, opiera się na rozumieniu i wykonywaniu instrukcji nauczyciela. Uczniowie nie muszą utrzymać werbalnego kontaktu z nauczycielem,
a sprawdzianem zrozumienia poleceń nauczyciela jest wykonanie czynności. Jest to skuteczna metoda nauczania dzieci, dzięki zaangażowaniu ich w zajęcia ruchowe, motywowaniu do uważnego słuchania oraz respektowaniu ich prawa do okresu ciszy. Kolejnym oczekiwanym etapem jest gotowość dzieci do wydawania poleceń swoim kolegom i koleżankom.

Metoda komunikacyjna

W podejściu komunikacyjnym w nauczaniu podkreśla się priorytetową rolę umiejętności porozumiewania się, a więc umiejętności używania języka w kontekście społecznym. Celem nauczania i uczenia się języka angielskiego nie jest tylko poznanie struktur językowych oraz słów, ale wymiana informacji między ludźmi. **Metoda komunikacyjna** *(communicative method)* wykorzystywana w nauczaniu przedszkolnym opiera się na stworzeniu **luki informacyjnej** *(information gap)* i zasadzie celowego działania. Aby zaspokoić swoją ciekawość i zdobyć potrzebną informację, uczniowie przekazują sobie nawzajem brakujące elementy całości. Komunikacja jest ważniejsza niż poprawność wypowiedzi. Sytuacje komunikacyjne są umiejscowione w kontekście dostosowanym do zainteresowań i potrzeb dzieci oraz są przystosowane do ich możliwości intelektualnych i emocjonalnych. Ważne jest również, aby zachowana została autentyczność i naturalność używanego języka. Punktem wyjścia opracowywanych programów nauczania są funkcje i sytuacje komunikacyjne, a nie struktury językowe. Nauczyciel zachęca uczniów do podejmowania prób twórczej językowej zabawy. Pojęcie błędu językowego jest znacznie zmodyfikowane – błąd traktowany jest jako nieodłączny element uczenia się, cecha charakterystyczna interjęzyka tworzonego przez dziecko. W taki sposób respektujemy prawo dziecka do błędu.

Metoda audiolingwalna

W przeciwieństwie do metody komunikacyjnej **metoda audiolingwalna** *(audiolingual method)* główny nacisk kładzie na poprawne powtarzanie słów i fraz językowych za wzorem (nagraniem lub nauczycielem) chórem i/lub indywidualnie. Korekta błędów następuje natychmiast po zakończeniu ćwiczenia. Wydawałoby się, że powinna to być efektywna metoda, ponieważ nie wymaga umiejętności czytania lub zapisywania. Podkreśla się również łatwość, z jaką dzieci imitują model oraz podobieństwo do metody naturalnej przyswajania języka ojczystego. Niestety mali uczniowie szybko są znużeni, jeśli powtarzanie jest zbyt długie i monotonne. Dodatkowym problemem jest nierozumienie przez dzieci celu wielokrotnego powtarzania. Techniki używane w ramach metody audiolingwalnej powinny być znacznie urozmaicone i zaskakiwać dzieci, np. nauczyciel, powtarzając, może zmieniać barwę, modulację lub natężenie głosu.

Metoda audiowizualna

Metoda audiowizualna *(audiovisual method)* wykorzystuje dźwięk (nagranie) w połączeniu z ilustracją. Jest bardziej atrakcyjna dla dzieci dzięki wykorzystaniu różnych bodźców. Podobnie jak w wypadku metody audiolingwalnej jej przydatność
w nauczaniu dzieci zależy od atrakcyjności stosowanych technik i materiałów. Metoda ta daje możliwość użycia dźwięku i obrazu jednocześnie lub osobno w zależności od planowanego przez nauczyciela celu zadania. Łączenie obrazków i kart słownych na tablicy może być przeprowadzone jako zadanie dla poszczególnych uczniów lub gra drużynowa. Wybrane obrazki mogą stanowić podstawę do układania zdań i opowiadań. Im większa różnorodność, tym silniejsza motywacja uczniów.

Procedury wykorzystywane podczas nauczania

Nauka poprzez zabawę

Gry i zabawy *(games)* stanowią podstawową formę nauki. Dzieci przyswajają nowa wiedzę poprzez zabawę, która jest dla nich najbardziej naturalnym rodzajem aktywności. Gry i zabawy językowe stymulują i motywują małych uczniów, przywołują pozytywne skojarzenia i pomagają kreować atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Ponadto formy zabawowe aktywizują dziecko w sposób całościowy. Nauka wymaga zaangażowania ruchowego oraz udziału wielu zmysłów: wzroku, słuchu, dotyku, węchu, a nawet smaku, czyli spełniony jest postulat **nauczania wielozmysłowego** *(multisensory teaching).* Zanim jednak nauczyciel wybierze zabawę lub grę, musi krytycznie ocenić jej przydatność i związane z nią korzyści językowe, poznawcze oraz społeczne, np. czy dzieci faktycznie będą używać języka angielskiego, czy potrafią zrozumieć dokładnie zasady gry, czy formy interakcji sprzyjają rozwijaniu umiejętności pracy w zespole.

Wykorzystanie piosenek i rymowanek

Wprowadzając **piosenki i rymowanki** *(songs, chants and rhymes),* wykorzystuje się naturalne predyspozycje dzieci do przyswajania języka, czyli umiejętność imitacji, dobrą pamięć krótkotrwałą oraz działanie przez analogię. Piosenki i rymowanki zwykle zawierają powtarzający się element, np. refren. Zapamiętywaniu sprzyja melodia, rytm, rym oraz często towarzyszący piosence ruch. Zachęcamy dzieci nie tylko do powtarzania, ale również do tworzenia nowych piosenek i rymowanek. Ponadto śpiewanie tradycyjnych anglojęzycznych piosenek lub/i wyklaskiwanie ich rytmu umożliwia dzieciom kształcenie wrażliwości muzycznej oraz rozwijanie kompetencji interkulturowej.

Wykorzystanie tekstów narracyjnych

W nauczaniu dzieci od dawna stosuje się metody związane z **narracją** *(storytelling).* Walory dydaktyczne narracji obejmują elementy typowo językowe, np. regularnie i rytmicznie powtarzające się słowa, zwroty lub struktury oraz ich sugestywną kontekstualizację i wizualizację. Przewidywalność powtórzeń wpływa na poczucie bezpieczeństwa uczniów. Pozytywne skojarzenia związane z opowiadaniem i czytaniem historyjek wprowadzają specyficzną, przyjemną atmosferę nauki. Bardzo istotne są kryteria doboru opowiadań, które powinny „dorastać" razem z dziećmi i wnosić moralizujące wartości typowe dla bajek i niesamowite wytwory wyobraźni typowe dla świata fantazji.

Wykorzystanie dramy

Innym popularnym sposobem pracy w przedszkolu jest **drama** *(drama techniques),* czyli improwizacje, odgrywanie w różnych sytuacjach ról, scenek oraz przedstawień. Korzyści dotyczą nie tylko sfery językowej, utrwalania nowego słownictwa i struktur językowych w nowym kontekście oraz kształtowania kompetencji komunikacyjnej, ale również sfery emocjonalnej i społecznej ucznia. Techniki dramowe umożliwiają pracę nad wyraźną artykulacją dźwięków oraz ekspresją werbalną i niewerbalną. Ponadto rozwijają wyobraźnię artystyczną dziecka oraz uwrażliwiają je na tekst literacki, odpowiednią scenografię i oprawę muzyczną przedstawień. Drama sprzyja pracy nad pokonaniem barier emocjonalnych, np. nieśmiałości, niskiej samooceny oraz promuje między dziećmi współpracę, a nie współzawodnictwo.

Zajęcia plastyczne

Zajęcia plastyczne *(arts and craft activities)* zarówno wspomagają nauczanie języka angielskiego, rozwijają umiejętności społeczne dzieci, jak i kształtują ich wrażliwość estetyczną. Ponadto umożliwiają rozwinięcie umiejętności psychomotorycznych.

Wycinanie, rysowanie, kolorowanie, wyklejanie, lepienie, modelowanie pozwalają utrwalać poznane słowa i struktury językowe. Kolejnym etapem jest umożliwienie dzieciom wyrażenia w artystyczny sposób informacji o sobie. Ważnym elementem jest możliwość ekspozycji prac dzieci w formie plakatu. Twórcze prace plastyczne stymulują dzieci do ich omawiania i mówienia o sobie samych. Dzieci mogą wykonywać zadania plastyczne indywidualnie lub w zespołach, a nauczyciel, monitorując ich pracę, ma możliwość nawiązania kontaktu z poszczególnymi uczniami, udziela wyjaśnień i zachęca do używania języka angielskiego. Jest to jeden ze sposobów realizowania zasady nauki poprzez celowe, sensowne działanie.

Formy pracy

Różnorodność form pracy jest elementem, który w znacznym stopniu wpływa na atrakcyjność zajęć oraz atmosferę w grupie. Zakres możliwości jest dość duży. Nauczyciel powinien zwrócić baczną uwagę na sposób wprowadzania nowych form interakcji, tak aby nie doprowadzić do nieporozumień i chaosu.

Nauczyciel może zaproponować następujące formy:

- praca z **całą grupą** - nauczyciel inicjuje pracę i kieruje nią *(lockstep);*
  - wypowiedzi chórem, np. cała grupa powtarza, śpiewa;
  - wypowiedzi indywidualne uczniów – kolejność wskazana przez nauczyciela;
- praca **indywidualna,** np. rysowanie, samodzielnie wypełnianie zadań;

- praca **w parach otwartych** *(open pairs)* – dwoje dzieci „występuje" przed resztą grupy - jest to istotny element prezentacji zadania i sprawdzenia zrozumienia polecenia nauczyciela;
- praca **w parach zamkniętych** *(closed pairs)* – wszystkie dzieci jednocześnie pracują w parach;
- praca **w zespołach/grupach** *(groupwork).*

Pomoce naukowe i środki dydaktyczne

Poniżej zaprezentowane środki dydaktyczne są niezwykle przydatne podczas zajęć we wszystkich przedszkolnych grupach wiekowych:

- karty obrazkowe *(flashcards);*
- karty obrazkowe do gry w parach/grupach;
- plakaty *(posters),* plansze tematyczne;
- pacynka;
- **materiały autentyczne** *(authentic materials),* np. piosenki, filmy, zdjęcia;
- **autentyczne przedmioty** *(realia),* np. guziki, muszelki;
- materiały plastyczne.

Materiały pomocnicze

- Płyty CD z nagraniami piosenek
- Płyty DVD
- Filmy video
- Książki

Metody sprawdzania postępów ucznia

Techniki kontroli ustnej

Dużym wyzwaniem dla nauczyciela jest zorganizowanie systemu sprawdzenia rozwoju sprawności mówienia. Postępy ucznia w wypowiedziach ustnych sprawdzane są często podczas zajęć grupowych, a nie w formie indywidualnych wypowiedzi. Wiele dzieci w wieku od 3 do 5 lat, zanim staną się gotowe same powiedzieć coś w nowym języku, przez długi okres chłonie nowe słowa i zwroty, nie odzywając się w trakcie lekcji. Należy wtedy obserwować udział dziecka w grach i zabawach oraz podczas wspólnego śpiewania i recytowania wierszyków. Pomocne są również gry z użyciem kart obrazkowych oraz zgadywanki, np. odgadywanie nazwy ukrytego przedmiotu. Nauczyciel sprawuje kontrolę nad całą grupą, lecz wybiera indywidualnych uczniów, którym się bacznie przysłuchuje. Dzieci nie muszą zdawać sobie sprawy z tego, że są oceniane. Ważne jest, aby wiedziały, że nauczyciel uważnie ich słucha, docenia ich wysiłek, a następnie udziela konstruktywnej informacji zwrotnej.

W przełamaniu bariery w samodzielnym mówieniu pomagają dzieciom maskotki. W rozmowie nauczyciela z dzieckiem mogą wypowiadać się właśnie one. Dziecku łatwiej przyjąć rolę (maskotka głosem nauczyciela pyta o coś maskotkę dziecka, a ta głosem dziecka odpowiada na jej pytanie), niż w bezpośrednim kontakcie z dorosłym odpowiadać na jego pytania.